

Szerkesztőségi iroda:

Nagy-Becskek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hova a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
Hova a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felölös szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.

Nagybecskerek, 1900.

XXIX. évfolyam. 297. szám.

Előfizetési árak:
Egész évre ———— 24 kor
Félévre ———— 12 „
Negyedévre ———— 6 „
Egy óra ———— 2 „
— Egyes szám ára 8 fill —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
rodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Szombat december 29.

Torontali cukorgyár.

(Két cikk.)

Írta: Poroszkay Béla.

Nagybecskerek, december 29.

II.

Idejekorán gyökeresen változtatni kell tehát gazdasági rendszerünkön, tetemesen apasztani a buzavetések területét, fejleszteni a takarmány, illetve hustermelést, és hol a viszonyok kedvezők, cukorgyárakat építeni. Ezeket tulajdonképp okulva a cukorgyárak hatalmaskodásán, visszaélésein, a gazdáknak saját erejükből kellene felépíteni mint azt megtették Csehországban Lobkovitz Ferdinánd és György, Schwarzenberg József hercegek, Kinsky Károly, Czernin Teobald, Colleder József grófok és más nagybirtokok, mert csak ez esetben vannak a répatermelésnek teljes, őket csonkítatlanul megillető hasznát. Ma a répatermelők ki vannak szolgáltatva a cukorgyáraknak, kik a répa átvételét úgy rendezték be, hogy ők az átvevők és bírák egyszemélyben! Találónak írják a „Gazdasági Lapok”: „nem a répat, de a gazdasági Lapok”: „nem a répat, de a gazdasági nyakazzák le ott, nem törődve szitkokkal átkozódásokkal.”

Az említett gyáraknak a gazdák önerejéből való felépítésére azonban, sajnos, gondolni sem lehet, mert nagyobb része el van adósodva.

A vállalkozók által kívánt hozzájárulási összeg fedezésére azonban nézetem szerint birtokosaink említett vagyoni helyzetük dacára képesek és pedig annál inkább, mert az általuk jegyzendő részvényekre befizetendő összegeknek több évre való felosztása nehézségekbe nem ütközhet.

Mindezeknél fogva kívánatos dolgot cselekednék vármegyei gazdasági egyesületünknek legközelebb tartandó közgyűlése, ha egy Nagybecskereken létesítendő cukorgyár érdekében gazdaközösségünkhöz felhívást bocsátana ki.

A sikerrel járó eredmény kétségteljesen megérdemelné a kísérletet, mely bizonyára célhoz vezetne, ha a kisebb gazdák vezetésére hivatott főuraink felkarolják az eszmét.

Az, hogy egy nagyobb cukorgyárnak Szegeden való építése terveztetik, a nagybecskereki cukorgyár létesítése tervének elejtésére okul nem szolgálhat, mert az legfeljebb a megye felső részében levő birtokosokat vonhatja magához, ha ugyan azok is nem fogják inkább egy torontali cukorgyár létesítését előmozdítani.

E tekintetben kétségteljesen sok függ attól, melyik gyár építése várható előbb.

Ha a gazdasági egyesület az ajánlott mozgalmat megindítja, akkor azt bizonyára teljes erejükből előmozdítják a vármegyénkben örvendetes számban elszaporodott gazdasági szövetségek igazgatóiságai is, úgy hogy remélteni lehet, miszerint a kisgazdák is, különösen a vasutak mentén levő vidékeken, erejüknek megfelelőleg hozzájárulnak az elérni kívánt célhoz. Kivált ha a gazdasági egyesület egyidejűleg tartott felolvasásokkal a cukorrépatermelés népszerűsítéséről gondoskodik.

Ezek után még csak röviden arra akarok utalni, hogy az eddig vármegyénk több vidékén évek során tett kísérletek szerint talajunk a cukorrépatermelésre szerfölött alkalmas, oly helyeken, hol több év óta termelnek répat, annak cukortartalma több százalékkal emelkedett.

Talaj, éghajlati viszonyaink tehát kedvezők és így nagyrészt gazdáinktól függ jövedelmüket szaporítani és pedig tetemes mérvben, mert a cukorrépatermelésből folyó jövedelem különböző.

Első sorban a cukorrépával beültetett terület többet jövedelmez, mint a buzával, vagy más gabonával bevetett föld.

Tapasztalatszerint ugyanis kat. holdanként 150 mm. répara lehet számítani. Ha ennek mm-átszámát csak 1 korona és 40 fillérrel vesszük, a mennyit ugyanis a mezőhegyesi gyár a nagybecskereki állomáson szállított répáért fizetett, akkor egy hold jövedelme 210 koronát tesz ki. Ebből a répa termelése, kiszedése és a vasúthoz való szállítása költségei címén 100 koronát számítva, a mi majdnem tulsok: 110 korona tiszta jövedelem marad holdanként. Ha

addig, míg a föld kellőleg megművelve, porhanyítva, trágyázva nem lesz, az átlag termést 120 mm-átszámra szállítjuk le, a fenti jövedelem 68 koronára apad le, tehát még mindig sokkal többre, mint a mennyi jövedelemre közepes árak és jó közép-termés mellett egy hold buzavetés után számíthatunk.

A szállított répából nyert jövedelmet fokozza a visszakapott répaszeletek értéke, a gyártól előnyös áron beszerezhető trágya haszna.

Közvetve emelkedik a cukorrépát termelő gazda jövedelme az által, hogy a répafejek, a visszakapott répaszeletek marhaállománya jobb takarmányozására képesítik, a répatermelés következtében jobban művelt földjeinek termőképessége évről-évre emelkedik, a fordarendszert helyesebben oszthatja be, a mi éghajlati viszonyainknál kiválóan fontos, marhaállománya jobb tartása mellett könnyebben szánthatja fel összes tarló földjeit a föld fagya bekövetkezése előtt.

Ez az egyes birtokos haszna.

E hasznokat fokozza az, hogy a cukorrépát termelő vidéken a munkásosztály keresetét talál oly időben, midőn más keresete nincs, hogy a cukorrá gyártott répáért külföldi pénz foly be, és az egyes gazdák anyagi helyzetének javulása maga után vonza az iparos, a kereskedő osztály helyzetének javulását.

Egy torontali cukorgyár létesítése tehát általános érdek és azért bizunk annak felépítésében, ha a vezetésre hivatott, kellő anyagi és erkölcsi erővel rendelkező tényezők, a gazdák anyagi hozzájárulásának elkerülhetetlen szükségét belátják, a vezérszerepre vállalkoznak, hatóságaink, szövetségeink az érdekközösség hangoztatása mellett gazdáinknak a megszokott régihez való ragaszkodását megtörni, vállalkozási szellemét felébreszteni képesek lesznek.

A „TORONTÁL” tárcája.

Az én karácsonyom.

Írta: Lauka Gusztáv.

December 15 től 20 áig annyi nyulat kaptam, hogy én jobban féltem a nyulaktól, mint a nyulak a kopóktól. Csak egyet sültettem meg, az utolsót, a többit elajándékoztam. Ez az egy azonban úgy össze volt szedve, bizonyosan hárman, Páto, Ferenc és János egyszerre lőttek rá s így annak is csak a combját ehettem meg birsalma komppal.

Husznadikán egyik fűszerkereskedésbe mentem villásreggelire, megettem három sardínát és magamat megmérgeztem. Orvosom azt mondta, hogy ezt a mérget úgy hívják, hogy „venenum piscium”, már akár pisicli, akár pas-cili (meg ne haragudjál érte Dezső), hanem annyi bizonyos, hogy a gyomromat a karácsonyi ünnepekre megdöbentően készítette elő. Nem is kellett még egyéb hozzá, minthogy egyik orvos ismerőm ellenmégül 10 fillér ára quaralit rendelt, ami 23-án már az ágyba döntött. A kik még az nap és 24 én megátogattak, megittak tizenegy liter boromat, megettek három mákos és két diós kalácsomat, egy prágai sódarból pedig csak annyit hagytak, hogy a szolgálattelvőim karácsony-éjszaka elfogyasztották anélkül, hogy álmatlan éjszakájuk lett volna.

Én azonban olyan lázban fekszem egész éjszaka, hogy álmomban folytonosan nyulak ker-

gettek a mezőn és ha véletlenül Izsó rendjel testvérem közéjük nem durrant, talán meg se állottam volna Muzslyáig.

— Mi a menykő! Kedves öcsém, már belőled is vadász lett?

— Hja, barátom, követnem kell az arisztokráciát és valami sportot nekem is kellett választanom. Olyat választottam, a mi kifizeti a puskaport, meg a golyóbicót. Azonkívül jó pecsenyét is szolgáltat. Az első vad zsákmányra meghívtam a központot, a vadréce ebédre meghívtam a pontosvesszőket, a bibiclevésre pedig a kommkákat.

Ezen párbeszéd alatt a közel tőből egy gácsér repült fel, Izsó rögtön ráfogta puskáját, talált-e, nem e, azt már nem tudom, mert a durranásra felébredtem.

Karácsony napján annyira jobban éreztem magamat, hogy felkelhettem, de könyörős szemekkel kellett nézmem, minő étvágygal eszik anyósom, apósom, unokaöcsém, annak az inasa, nagybátyám, kisbátyám, sógornóm, komám és a szücsné, a kítől a kutyámat vettem, a borlevest, a négy napig pácolt nyulat, mákoslaskát, süllő és harscsa rántott-halát és egy jércét, a melyet Pestről kaptam az „Alkotmány” szerkesztőségétől. Mig ők a legfelségsébb kedélyhangulatban fogyasztották az uterziliákat, addig én a nagy székem elibe tett kis asztalon fekete-levest ettem, tejbe grizt és néhány darab kőkény-komppot. Bort nem volt szabad innom, csak teát, cukor és rum nélkül, rendes ital helyett pedig egy pohár paradit. Hogy keserves állapotom még érezhetőbbé váljék, ablakom alatt egy kapitányi-

lag betiltott idegen kintornás ezt az operette részletet játszotta: „Ha meghalok, temessetek bíborban”...

Ez a dal annyira megnyugtatólag és kalmirozólag hatott idegeimre, hogy mire felébredtem, egyedül találtam magamat a szobámban és szeretett macskám és kutyám ölemben az igazak álmát aludták. Miután sajnáltam őket felkölteni, magam is újból elaludtam. Valami kézzorításra ébredtem fel, a mi nem származott egyébtől, minthogy házi orvosom tapogatta az ütöremet.

— Hogy érzed magadat?

— Meglehetősen! Savanyut kíván a gyomrom.

— Nem baj, holnap ehetsz ebédre paszulyt kevés ecettel, vacsorára pedig marinírozott halat. Fél pohárnyi borocskát is ihatasz, de csak abból a fajtából, a mit Arzén ígért, de el nem küldött.

— Ugy érzem, kedves orvosom, hogy a gyomrom valami izgatót kíván.

— Akkor egyél fekete retek, hanem úgy készítsd el, hogy apró szeletekre szelve, jól sózd meg, azután tedd két tányér közé s addig rázd, míg jó meg nem izzad, azután egyél meg belőle egy negyed rész szeletet.

Már közel jártunk az új esztendőhöz, mikor annyira megerősödtem, hogy a megyérem gyalog elmehettem. A mint hivatali szobámba beléptem, olyan ügyirat halmazt találtam az asztalomon, hogy abban a percen recidiváltam. Csak nagy nehezen bírtam kiegészíteni egy csibukba Sándorral, hogy még én ismét lábra és kézre állok, feldolgozza.

Nagybecskerek közegészsége.

Nagybecskerek, dec. 29.

Figyelemreméltó munkálattal terjesztett be pár hónappal ezelőtt a város főorvosa a polgármesterhez, melyben szakszerűen föl voltak tárva a városunkban időszakonként grasszáló fertőző és járványos betegségek, valamint azok csökkentése, illetőleg elnyomása tekintetében foganatosítandó rendszabályok.

Annak idején a terjedelmes dolgozatot lapunk egész szövegében ismertette. Eppen ez okból célirányosnak és a közönség érdekében állónak találjuk, ha erre a munkálatra mintegy feleletül ismertetjük dr. Grandjean József polgármesternek eme főorvosi javaslatokra hozott végzését, melyet mint az I. fokú egészségügyi hatóság feje, hivatali kötelességéből kifolyólag hozott, melyek hogy minél előbb foganatosításra leljenek, ösintén kívánjuk.

Maga a kellő tapintattal és körültekintéssel kidolgozott végzés a következő:

A főorvos jelentéséből kitűnik, hogy ámbár városunk magánorvosai általán véve megfelelnek ama kötelezettségüknek, hogy a ragályos megbetegedési eseteket bejelentésük, akadtak mégis orvosok, akik eme kötelességük teljesítése körül nem jártak el azzal a pontossággal és gondossággal, melyet ennek az ügynek rendkívüli fontossága követel és így a közegészségügynek éppen azok a tényezői, kik első sorban hivatják a részletekig menő pontossággal az óvó rendszabályok legszigorubb foganatosítását ellenőrizni, eme feladatuk teljesítése körül nem állanak hivatásuk megasztán. Ez a körülmény magában véve is, tekintve köznépünknek közömbös és egykedvű viselkedését az őt környező ragályos betegségekkel szemben, elegendő arra nézve, hogy a nép nem fogja elsajátítani a jelzett betegségekkel szemben való védekezés módjait; következésképp a hatósági intézkedések hatályossága is nagy mértékben kárba vész.

Eppen ez okból ismételtül fölkeretnek az összes városbeli orvosok, hogy a jövőben minden egyes előforduló ragályos jellegű betegséget, amely tudomásukra jut, haladéknélkül a hatóságnak bejelentésük, a beteg hozzátartozóit a betegség ragályos volta figyelmeztessék és őket a betartandó óvó rendszabályokra utasítsák és kitanítsák, szóval jegy megtegyenek mindent, ami a baj tovatartásának megállítására alkalmasnak látszik. Egyben fölhatják a városi főorvos, hogy előforduló esetekben a kötelességmulasztó orvosok ellen az illetékes hatóság előtt a megfélemlő lépéseket megtegye.

A főorvos jelentésben legveszedelmesebbeknek jelzett diftériusz és gégecroup, a vörheny, a kanyaró és a szamarhurut ellen való védekezést illetőleg főszul van fektetve a beteg elkülönítésére, hozzátartozóinak az iránt való fölvilágosítására, hogy orvosi segílyt azonnal vegyenek igénybe és hogy a szegények ingyenes gyógykezelésben, valamint ingyenes gyógyszerekben részesülnek. Továbbá különös ellenőrzés gyakorlandó a tekintetben, hogy oly családokból, amelyekben a fentebbi megbetegedési esetek előfordulnak, iskolába járó gyermekeknek ne enged-

Miután újdonságai között a helyi lap közölte, hogy nagy beteg vagyok és azt néhány budapesti lap is átvette, pár nap alatt annyi részvénytulajdonosot kaptam, hogy szememet Ferenc borszeszszel kellett dörögölnöm, hogy az utóérkezőket elolvashassam.

Nem tudom, ki volt az a jó barátom, a ki közölte, hogy csak vadat szabad ennem, a mire újból megkezdődött a nyulproceszsió, olyan kiváló számban, hogy valamennyit a kis családimmal a piacra küldvén, tizennégy korona hasznat dughattam zsebre.

Felgyógyulásomkor még egyéb örömök is értek, több hitelezőm 20—25 százaléki leengedéseket ígértek, ha az összeg többi részét rögtön kifizetem. A macskám betegségem alatt három patkányt átadott a végmegsemmisülésnek. Könyvtáram több lapnak karácsonyi ajándékaival megsporodott. Egyik távoli rokonom meghalálózott és végrendekezésében úgy emlékezett meg rólam, hogy Kossuth emlékiratait, a melyekből négy kötet az elejéről, közepéről és hátulról hiányzott, nekem hagyományozta.

Az államsorsjátékon nyertem 8 koronát; a kanárim ismét gyönyörűen kezd fügyülni. Budapestről kaptam négy füzér szárított lengyel gombát, Oláhláposról vaddisznót, Brassóból pedig kásás hurkát, de a mi legjobban megörvendeztetett az volt, hogy új év első napján már veszély nélkül mehettem fel a hivatalba, a hol azzal a vigaszszal fogadtak, hogy úgy nézek ki, mint ha egy évig beteg lettem volna.

tessék meg az iskolák látogatása. Es okból fölkeretnek az összes orvosok, hogy ily esetekben a városi hatóságot haladéktalanul értesítsék, hogy az illető iskolák igazgatói figyelemmel tartassanak rá és hogy ilyen ragályos beteg által lakott házból a tanulók az iskolától távol tartassanak.

Mintthogy pedig éppen a szegény néposztályokban leggyöszhetetlen akadályokba ütközik a megbetegedett egyének elszigetelése, miután a szegény ember soktagu családjával együtt legtöbbször csak egy szobában lakik, — ez okból célszerűnek látszik, hogy ilyen esetekben az illetőket az orvos fölvilágosítsa, hogy jogukban áll a helybeli közkörházhoz fordulniok, illetőleg ragályos betegüket oda szállítaniok.

A szükséges fertőtlenítési eljárásokat a városi közegok pontosan végzik és ellenőrzik. A szükséges szereket a város ingyen szolgáltatja s e tekintetben a hatóság részéről minden lehető megőrténik.

A főorvosi jelentés szerint a himlő csak szörványosan és könnyebb lefolyásu jelleggel fordult elő, amiből az következtethető, hogy a himlőoltásokat városunkban szigoruan alkalmazták. Miután azonban mégis előfordulnak ily betegségi esetek is, felkérem a városi főorvos urat, hogy hozzám oly értelmu javaslatot terjesszen be, hogy a himlőoltások foganatosítását miképpen lehetne a legcélszerűbben ellenőrizni.

A főorvosi jelentés, mint szerföltött veszedelmes betegséget, a hasi hagymázat (typhus) is említi. Ennek ellenszerét a legmesszebbmenő tisztaságban és a jó ivóvizben jelöli meg. A talajból kiinduló megfertőztetéseknek megakadályozására javaslatba hozza az általános csatornázást, erre azonban városunk kedvezőtlen anyagi helyzete miatt gondolni sem lehet. Az árnyékszekereknek a magánosok házaiban való célszerű elhelyezéséről az újabb módosított építkezési szabályrendelet intézkedik. A földfeletti csatornák tisztántartására a városgazda és a többi közegok már utasítást kaptak. Jó ivóvizről a város annyiban gondoskodott, amennyiben különböző helyeken mélykutakat furatott, minek következtében a hasi hagymáz kórszetei jelentékenyen megőrtültek. Amennyiben szükségesnek mutatkozik, a képviselőtestületnek javaslatot fogok tenni, hogy a nyilvános mélykutak szaporittassanak.

A főorvosi jelentésnek legrészteesebben tárgyalt betegsége a tüdővész, amely a főorvos szavai szerint „mérgevel kivétel nélkül mindenkit fenyeget. Az általa megtámadott szervezet az őt körülvevő környezetben csak tengődik és környezetét megmetyelvezve, huzamosabb szenvedés után elpusztul.“ A betegség sorvaszó hatása alatt összeroskadó emberek száma évente milliókra rug, az összes halálözási eseteknek egy hatodát képezvén. Hazánkban is e borzaszó betegség évente körülbelül 65.000 embert sodor sirba, azikből városunkra évente átlagosan 135 egyén esik, ami az egyévi összes haláleseteknek 15 5/10%-át képezi.

A tüdővész elleni védekezés leghathatósabb segédesszközei általánosságban a kedvezőbb jóléti viszonyok és ezzel párhuzamosan a népnek jobb táplálkozása, kedvezőbb lakási és kereszeli viszonyok, valamint a tulságos mértékü szeszsz italoktól való tartózkodás.

A tüdővész bajának legveszedelmesebb terjesztője az emberi köpet; amiért is annak ártalmatlanná tétele szempontjából minden eszközzel törekedni kell. A leghathatósabb ellenszere a legmesszebb menő tisztaság egy magánlakásainkban, mint a közhelyeken és pedig úgy a zárt helyiségekben, mint a nyílt utcákon. A köznép ez okból fölvilágosítandó a köpetnek veszedelmes voltáról. Legjobban lehetne e tekintetben az iskolás gyermekekre hatni; mert ha a tanító a gyermekeket újból, meg újból ismételtlen figyelmezteti a köpet veszedelmességére és szigoruan ellenőrzí, hogy a tanulók a felállított köpökládákat használják és az iskola-termekben vagy folyosókon a padokra való köpöködést megbünteti, akkor a tanulók ezt bizonyára megjegyzik, fölőbred bennük a tisztaság érzete.

Ami a közterek és járdák tisztántartását illeti, e részben ismételtlen fölhatják a városi rendőrség figyelme arra a türheletlen állapotra, hogy a Hunyady-utca sarkain, a városháza előtti járdá, a nagyhid mindkét oldalán a buzaéren és meg más helyeken is a nép, különösen a munkánélküli napszamosok elállják a járdákat úgy, hogy nem csak a szabad közlekedést akadályozzák, hanem a járdát annyira elöndítják köpösekkel, hogy az arra elhaladók, különösen a nők a köpetet ruháikkal fölőprik, és így esetleg a betegsögtérjesztő csirák ily módon kerülnek a lakásokba. Fölhatják tehát a rendőrhatalóság, hogy az utaknak és járdáknak ily módon való elfoglalását tapintatos módon megakadályozza.

A tej és hus egészséges minőségének ellenőrzése is fontos közegészségügyi feladatot képez; a miért is az orvosoknak és a városi állatorvosoknak figyelme eme két tényezőre is fölhatják.

Folytatólag tárgyalja a főorvosi jelentés a

bujakóros megbetegedések rettenetes következményeit. A baj ellenszerétül az egészségügyi rendszertnek a legszigorubb alkalmazása ajánlatik. Fölbivom ennélfogva a rendőrkapitány urat, hogy a nyilvános helyeken, különösen kisebb korcsmákban a női kiszolgálást tőő szabályrendeletet dolgozzon ki és szabályszerű tárgyalás végett terjessze azt be a városi tanácshoz. A bejelentési hivatalt, ami szinten egyik ellensúlyozója lenne a tárgyalat bajnak, tanulmányozni fogom és javaslatomat e tekintetben mielőbb elő fogom terjeszteni.

A trachoma, vagyis az egyiptomi szem betegség, városunkban csakis szörványosan fordult elő, és hala a gyors orvosi beavatkozásnak és szigoruan foganatosított ellenőrzésnek, ennek a bajnak terjedése mindedig megőrtóltatott.

Fentiekben adtam elő, a főorvosi jelentés nyomán, városunk közegészségügyének állását és időközti jellegét. Az én tapasztalataimmal és megfigyeléseimmal megőgyező orvosi jelentésen vörös fonákent húzódik végig annak ismételt hangoztatása, hogy közegészségügyünk javulásának alapföltetele a tisztaság érzékének a népben való fölkelése és ápolása. Tisztaság uralkodjék mindenütt, úgy a nyilvános helyeken, mint a magánlakásokban.

Ezen hatósági intézkedés keretében, magától értetőleg, csakis a közegészségügy előmozdítását célzó ama rendelkezések tartoznak, amelyek a közegészségügy egész teljességét fölkarolják s amelyek vagy a törvényes rendelkezésnél fogva vagy pedig az öszlakosság érdekeinek kellő fölőmerése és megővása tkinetéből a hatóság által foganatosítandók.

A fentiekben már utaltam a köztisztaság ügyét előmozdító utcakövezési műveletekre, a csatornák tisztántartására, az új építési szabályrendeletre, a köztisztaságról szöő szabályrendeletre. Kiváló gondoskodásom tárgyát fogja képezni az, hogy a közegészségügyi kihágásokból befolyó büntetéspénzek csakis a közegészségügy előmozdítását szolgáló célokra fordittassanak.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 6 óratól kezdve délig az utak részére nyitva van; hölgyek részére kedden és pénteken délig 5 1/2 óráig; ugyanazon napokon este 6 töl 8-ig utak részére is. A kádfürdő egész nap este 7 1/2 óráig nyitva marad. — Október 3-tól minden szerdán szőnanap fél órákkal délig utak, délig hölgyek részére.

- December 31. A Polgári Dalárda Szilveszter-estélye a kaszinóban.
31. A kereskedő ifjak Szilveszter-estélye a Koronában.
31. A „Munkás-kéz-ző-egylet“ Szilveszter-estélye az Elimer-féle vendéglőben.

— Arany érdemkereszt. Annak idején megemlékeztünk róla, hogy a király Wosching György földbirtokost az arany érdemkeresztel tüntette ki. Az érdemkeresztet holnap személyesen adja át Rónay Jenő főispán, aki e célból Zichyfalvára utazik, ahol a környék elölkelőségei jelenlétében fogja a megérdemelt királyi kitüntetés látható jelét a kitüntetett mellére tűzni.

— Főuri vadászat Gyálán. A gyáli uradalomban, gróf Szapáry László birtokán tegnap nagy hajtóvadászat vette kezdetét, melyen a mágnásvilág több tagja vett részt. A gróf házigazda vendégei voltak: Csekonic Endre gróf, v. b. t., Csekonic Gyula és Pál grófok, Károlyi Mihály gróf, Rónay Jenő főispán, Steininger altábornagy. Résztvettek továbbá a vadászaton: Hartner József jószágigazgató és Lichtenegger Gyula igazgató főmőnök. A vadászat estig tartott. Inútt a társaság a 6 órai gyorsvonattal Rác Szentpéterre, Szapáry gróf másik uradalmába utazott, ahol ma folytatták a vadászatot.

— Meghívó. A torontálmegeyi gazdasági egyesületnek 1901. évi január hó 3-án délelőt 10 órakor Nagybecskereken a vármegyház nagytermében tartandó rendes főlévi közgyűlésére van szerencsém az egyesület tagjait tisztelettel meghívni.

Kelt Zsombolyán, 1900. évi dec. hó 20. án.
Gr. Csekonic Endre s. k.,
v. b. t. tanácsos, e. elnök.

Tárgysorozat:

1. Enőki jelentés az egyesület 1900. évi működéséről.
2. Taglétszámi ügyek, új tagok felvétele.
3. Jelentés az egyesületi pénztár s az egyesület kezelése alatt levő lővényésztségi és bika-követítési alapok állapotáról.

4. Az alapszabályok II. §. b) pontja értelmében a számadások megvizsgálása céljából az igazgató-választmány által kiküldött bizottságnak a bejelentése.

5. Az 1901. évi költségelirányzat megállapítása.

6. Jelentés a „Torontái Verseny-egyletről“.

7. Miniszteri leiratok s társesületek megkereséseinek bemutatása.

8. Folyó ügyekről szóló jelentés.

9. Indítványok.

Az egyesület titkárja ezután is tudomására hozza a tagoknak, hogy külön meghívók nem adatnak ki. A közgyűlést megelőzőleg az igazgatóválasztmányi ülés tartatik.

— **Halálozás.** A torontálvármegyei előkelő világnak egy köztisztviselőben álló tagja hunyta le örök álmra szemeit: gróf Leiningen-Westerburg Armin, nyug. m. kir. honvédszázados és a titeli Tisza-Duna töltés fenntartási és belvízszabályozó társulat m. kir. miniszteri biztosa csütörtökön este meghalt. Halála nem jött váratlanul, mert mindenki tudta, hogy Leiningen gróf évek óta beteg s külseje is elárulta, hogy a sors nem áldja meg hosszú élettel. Most hosszú szenvedés után bekövetkezett halála, igaz sajnálatára mindazoknak, kik a ritka szellemi adományokkal megáldott férfit közelebbről ismerték. Előkelő főúr volt, előkelő a szó legnemesebb és legigazibb értelmében, akit mindenütt megszerettek szepőlten jelleméről, lekötözött modoránál fogva. Halála az egész délvidéken fog igazi mély részvétet kelteni, ahol különösen ismerték és becsülték az aradi vértanu egyetlen fiát. Halálát agg édesanyján kívül három mostoha testvére gyászolja, köztük gróf Bethlen Miklós, Torontálvármegye volt főjegyzője, jelenleg Hunyadvármegye főispánja. A család a következő gyászjelentést bocsátotta ki:

Gróf Leiningen-Westerburg Erzsébet mint testvér, Bethlen István, Miklós és Anna, mint mostohatestvérek saját és családjaik nevében szomorodott szívvel jelentik gróf Leiningen-Westerburg Armin nyug. m. kir. honvéd százados és a titeli Tisza-Duna töltés fenntartási és belvízszabályozó társulat m. kir. miniszteri biztosa hirtelen 27-én este 7 órakor, életének 52-ik évében, hosszabb szenvedés után történt gyászos elhunytát. A megboldogult hült tetemei folyó hó 29-én délután fél 3 órakor fognak a gyászházban: I. ker., Döbrentey-utca 12. szám alatt, az ág. ev. egyház szertartása szerint megáldani és 1901. január hó 2-án délelőtt 11 órakor Titelen a társulati hivatalos helyiségből ujlágos megáldás után az ottani sírkertben örök nyugalomra kísértetni. Budapest, 1900. évi december hó 28-án. Áldás, béke poraira!

— **Ezer darab faj baromfi.** A torontálvármegyei gazdasági egyesület feltevése a földmívelési miniszter ezer darab nemes faj baromfit bocsátott tenyésztés céljára az egyesület rendelkezésére azzal a céllal, hogy a keresztelés folytán a kisgazdák baromfi állományát kedvezőleg befolyásolják. A faj kakasok a tenyésztésben jártas gazdáknak csere ellenében adatnak ki az egyesület részéről.

— **Brettner és Brettli.** Brettner Kálmán urat egyelőre még csak a nagybecskereki és környékbeli rendőrség ismeri, de erősen bízunk benne, hogy ez a következő vasgyuró ekzisztencia, aki a büntető-kódex teljes negligálásával a legnagyobb passzióval üzi humoros kalandjait, csakhamar egész Torontálvármegye közönsége előtt ismeretessé fog válni. A jelenleg még csak szűkebb körben, de elég előnyösen ismert férfi a napokban a török-becsei vásárra tett egy kis kirándulást, ahol ezuttal a lókupek védőszenjé, Szt. Hippós, úgy látszik, cserben hagyta. Az ő leleményessége azonban egy percig sem engedte kétségbeesni. Délutáni sétája közben pusztá véletlenségből benyitott Talticsék Éva jómódu török-becsei parasz-asszonyhoz s udvariasan bemutatta magát:

— Brettner Kálmán vagyok, szinigazgató.

Talticsék Éva szerfölött megörült a nagy megtiszteltetésnek s mindjárt meg is kérdezte, hogy mi jóval szolgálhat.

— Nem tudok a társulatammal elutazni, — szölt Brettner melankólikusan. Majd hirtelen elhatározással mondta:

— Madame, kölcsönözzön tiz koronát, hogy elutazhassam. Holnapután visszakapja.

Talticsék Éva megcsóválta a fejét, de minthogy egy csöpp mecénás-vér sem csörgedezett ereiben, tagadó stílusban válaszolt a rövid beszédre. Brettner Kálmán művészi pózba csapta magát s önértékelőleg dagadó hangon szölt:

— Nos, akkor erre talán kapok tiz koronát.

Az »erre« tudniillik két ragyogó solitaire vonatkozott, melyeket Brettner ur újjáról lehozva, Talticséknek átnyújtott.

— Ah! kiáltott fel az asszony s szemei majdnem a solitairekhez hasonlóan ragyogtak. Itt van uram, a tiz

korona. Legyen olyan boldog vele, mint én e két drágasággal.

Brettner ur csakugyan boldogságtól sugárzó arccal hagyta el Török-Becsét, Talticséknek azonban csakhamar szomorúan ébredt azon boldogtalan tudatra, hogy alaposan be van csapva, mert a solitairek — óh irgalom! — egytől-egyig hamisak. Talticséknek most rettenetesen ingyi Brettner ur boldogságát és a járásbíróhoz elé idézteti, hogy a bírourak, a mennyire lehet, őt is boldogtalanra tegyék egy kicsit. Mert megirták azt már réges-régen, hogy minden boldogságra egy kis boldogtalanságnak is kell következnie.

— **A vérszegénységről.** A vérszegénység oly általánosan előforduló betegség, amely egy országot és éghajlatot sem kíméli meg. Eredete könnyen meghatározható; mert mindig a vér nagy elszegényedése által idéztetik elő, amely utóbbi vörös és fehér vértestecskékből van összeállítva. A vér a vörös vértestecskékből erősebb vagy gyengébb apadása gyengíti, amelyek pedig erejének feltételei. Ezáltal az egész szervezet, amelynek rendes működéséhez erős vérre van szüksége, hiányos állapotba kerül s a különböző természetű betegségek azt teljesen megzavarják. Hogy egy sok esetben halálos veszélyt elhárítsunk, okvetlenül szükséges a vért erősíteni és gyarapítani.

A vér egyik helyreállító szere dr. Williams Pink-labdacs, mely már csodákat művelt és ezer meg ezer esetben a vérszegénységet alaposan meggyógyította. Ezen gyógyszer tartós használatánál egyszerű eredményeket lehet elérni nemcsak a vérszegénység eseteiben, hanem még sápkórnál, neurasthenia, rheuma, általános gyengeség a túlfeszített munka következtében stb. úgy férfi, mint nőnél, valamint sok hasonló betegségben. A vérszegénység tünetei, u. m. fejfájás, kábultság, oldalszurás, derékfájás, gyomor-baj, általános gyengeségi állapottól kísérve, könnyen felismerhetők. Az alábbiakban Karger asszony példáját Sternbergből (Ausztria) hozzuk fel férjének levelével együtt:

„Legmelegebb köszönetünket fejezzük ki önnek a dr. Williams Pink-labdacsaiért. Ném három évig gyomor-bajban, étvágyhiányban és vérszegénységben szenvedtem, amire még heves oldalszurást kapott, úgy hogy a legkönnyebb munkát sem bírtam elvégezni. Ezen szükségben hallottam dr. Williams Pink-labdacsairól és azok eredményeiről. Hoztam 9 dobozot, amelyek feleségem régi egészségét ismét meghozták.“

Hasonló esetekben Karger asszony példáját követve, hosszú időre virágzó egészséget biztosítottunk magunknak. Kaphatók minden gyógyszerboltban, valamint az ausztria-magyarországi főraktárban: Török József gyógyszerárban, Budapesten, Király-utca 12. dobozonként 1 frt 75 krért, vagy hat dobozonként 9 frtért.

— **Kerge ur a jutalomjátékokról.** Lapunk ismert munkatársa, ki néhány héten keresztül távollétével tünnetelt ki bennünket, tegnap váratlanul betoppant a szerkesztőségünkbe.

— Egy javaslatot hoztam, uraim!

Néma csend.

— Jó lesz lapjaitelteknek, kezdé újra Kerge.

— Ne beszéljen ilyen bolondokat, szölt a segéd-szerkesztő, ki éppen egy magyarul irt cikket fordított magyarra, ami tudvaleg a legnehezebb munkák egyike. Segéd-szerkesztőnk megszölt:

— Mondja el hát végre.

Kerge ur kajánul mosolygott:

— Tudják-e miért üresek a jutalomjátékok?

Egyik munkatársunk, ki barátjának könyvtárában egy eddig föl nem vágott Nemzetgazdaságtant látott, ékesen kezdett szavalni gazdasági depresszióról, az ipar pangásáról és a szesz italok fogyasztási adójának emelkedéséről.

Kerge ur ismét mosolygott:

— Engedjék meg azon kijelentésemet, hogy önök alaposan tévednek. A jutalomjátékok azért üresek, mert a jutalmazandók elfelejtették külön meghívni a hitelezőiket. Ha ezt megteszik, tett ház előtt játszanak.

Alig kell talán hozzá tennünk, hogy Kerge ur látogatásának olyan szomorú lett a vége, akár csak a három havi szesznek.

— **Halálos utazás.** Borzasztó szerencsétlenség történt a török-becsei komp útjára. Varga Sándor 6-becsei fiatal gazda, aki az őszszel vette feleségül Szent István török-becsei gazda leányát, az ünnepre haza vitte fiatal feleségét annak szüleihez. E hó 25-én este indult el a fiatal házaspár Törökbecséről, hogy visszautazzék Ö-Becsére. Magukkal vitték a fiatal asszony nővérét, a 17 éves Szent Margitot, aki hátul a kocsi-ban foglalt helyet. Mikor a Tiszaparttra értek, ahol az átkelés van, a lovak a Tisza partján valamitől megijedtek s magukkal ragadták a kocsit. Varga hiába erőlködött, hogy a lovakat megfékezze, a kocsi a magas töltésről a bentülőkkkel együtt bezuhant a Tiszába. Az emberek, kik a szerencsétlenségnek szemtanúi voltak, azonnal mentéshez fogtak, de a kocsin ülők közül senkit sem lehetett megmenteni, valamennyien elmerültek a hullámok közt. Az eset hírére óriási néptömeg verődött össze a Tisza partján. A kocsit és a lovakat kivonszolták a partra, a három áldozat holttestét azonban csak tegnap fogták ki Földvár alatt.

— **Az anyakönyvi hivatalból.** A nagybecskereki anyakönyvi hivatalban legújabbán a következő bejelentések történtek:

Házasság: Tiroler (Tábori) Emil izr. színész és Lustig (Gyulafi) Johanna Julianna Eva rk. színésznő. — Lui Péter, rk. községi segédjegyző és Pfneisz Gizella Jozefa rk.

Születések: Varga György, rk. napszamos, leánya. — Jankó Mária, rk. cseléd, fia. — Zsembery Béla, rk. ácsmester, fia. — Kaip Mária, rk. cseléd, fia. — Sax Mária, rk. cseléd, leánya. — Szommer Ferenc, rk. napszamos, fia. — Gyokits Szvetozár, rk. földmives, leánya. — Csobani Radivoj, rk. földmives, fia. — Paulusz Ferenc, rk. házmeester, fia. — Ferenc Gergely, rk. távirka kézbesítő, leánya. — Szerenszky Julianna, rk. cseléd, leánya. — Kovács János, rk. napszamos, leánya. — Rittig József, rk. napszamos, fia. — Barnucz Todor, rk. napszamos, fia. — Ozv. Palatinus Mihály, rk. földmives, fia. — Opitz György, rk. mozdonyvezető, fia. — Dottermann Péter, rk. kocsis, fia.

Halálozások: Török Illés, rk. 1 hónapos, könyvelő fia, bélhurut. — Vorgity Nikifor, rk. földmives, 79 éves, aggkór. — Zametz Gyuláné szül. Bertók Emília, rk. 61 éves, szívhűdés. — Beslia Pál, rk. 67 éves, napszamos, influenza. — Mikó Katalin, rk. 13 éves, idült veselob. — Csakurda Katalin, rk. cseléd, 20 éves, cseléd, tüdővész. — Holz György, rk. 2 éves, cseléd fia, bélhurut. — Kun Szabó Kálmán István, rk. 16 hónapos, kovácsmeester fia, toroklob. — Csillag Ferenc, rk. 63 éves, napszamos, tüdővész. — Vorgity Milivoj, rk. 4 éves, napszamos fia, tüdőlob. — Dottermann József, rk. 1 napos, kocsis fia, életgyenge. — Malom Pálné, szül. Serfőző Eva, ág. ev. 42 éves, napszamos neje, gyomorrák. — Özvegy Szarin Andrásné, szül. Vucskovacska Miléva, gör. kel. 35 éves, napszamos nő, téboly.

Durátor által a cipőtalp egyszerű bekenés sel ötször oly tartós és vízhatatlan lesz. E kiváló hazai készítmény nagyon sok takarékos embernek szerez örömet és bizonyára kevés családnál fog hiányozni nemcsakára. Ara 1 és 2 korona. postán 1 kr. 20 fillér beküldése után bérmentve küldi a Durátor gyár, Budapest, Lipótkörút 3. Kapható azonban mindenütt.

x **A legiztelesebb asztaliviz** a „Kristály“ Szent Lukácsfürdői hegyiforrás, mely mint egészséges ásványvíz, több száz orvos által ajánlva van.

Színház és irodalom.

Színházi műsor.

Szombat: *A hűség.*
Vasárnap: *A gyimesi vadördög.*

* **A tartalékos férj.** A tegnapi előadásra oly csekély közönség jelent meg, hogy nemcsak a színészek, hanem a nézőtérben is bizonyos fokú levertség volt észlelhető. A szereplők mindazonáltal túltették magukat a kellemetlen helyzeten s játékaikon egy csöppet sem látszott meg, hogy ötven-hatvan embert mulattatnak. Miklós s y mint Hólyag Tóni ismét jókedvvel játszott, de ezuttal ő is beleesett abba a hibába, amelyben kollegái már a multkor is leledzettek: helyenkint hadart és kapkodott. Már pedig Rákosi szellemeskedéseit — és ezt a többiek is tudomásul vehetik — csak a jó szereptudás teljes biztonságával és kellő színezéssel lehet érvényre emelni. Heltay (Oszkár), Palotay, Baghy, Baranyai és Szabados, az említett hibáktól eltekintve, jól működtek, ugyszintén a hölgyek is Kendi Boriska és Szepessy Paula.

* **A Vallalkozók Lapja** és annak német kiadása a Der Bauunternehmer und Lieferant című, Budapesten megjelenő szlappunk XXII ik évfolyamukba léptek. E hosszú mult már maga is bizonyíték arra, hogy a lapok hasznos munkát végeznek és a vállalkozási, valamint a műszaki téren működőknek nélkülözhetetlen olvasmány. Úgyesen csoportosított rovatai felölelik mindazt, a mire a vállalkozónak, mérnöknek, építésznek, az építőiparosnak, gyárosnak, fakeskedőnek és szállítóknak szüksége van. Hirt ad pontosan és megbízhatóan a vasút építéséről, vízszabályozási munkákról, tagosítási, ártérfejlesztési, városrendezési stb. mérnöki munkákról, a tervezési, építkezési, szállítási és minden más ipari mozgalmakról. A miniszteriumok és azok alárendelt hivatalai, a vármegyei, városi, községi hatóságok, a m. kir. államvasutak és más vasuti és részvénytársaságok igazgatóságai itt teszik közzé építési, szállítási el- és bérbeadási hirdetéseiket. Mérnöki, építési, építésvezetői, palléri, raktárnoki, ácsmesteri, pályafelügyelői és minden műszaki térre tartozó állások betöltésére vonatkozó nyilvános pályáza-

tok e lapokban megtalálhatók s hasznos adatokat képeznek. A lap szerkesztői: Komor Marcell építész, Lakatos Lajos és Sós Izor. Előfizetési díj 1 évre 8 ft. Előfizetni lehet minden postahivatalnál és a lap kiadóhivatalában Budapesten, IV., Váci-utca 81.

VÁROSI SZÍNHÁZ.

Nagybecskerek, szombat, december hó 29-én:
Ujdonság! Itt először. Ujdonság!

A BÖLCSE.

Színmű 3 felv. Itta: Eugène Brioux, Ford: Gábor Ignác.

Személyek:

Laurence	—	—	Sz. Kendi Boriska
Marsanne-né	—	—	Bánházi Teréz
Apáczka	—	—	Zalay Irma
Louise	—	—	Mezei Irma
Girien Georges	—	—	Baghy Gyula
Marsanne	—	—	Miklóssy Gábor
Chautrel Raymond	—	—	Szabados Sándor
Dr. Mossiac	—	—	Juhay József

Kezdeté este pont 7/8 órákor.

Holnap, vasárnap, december hó 30-án:

A gyimesi vadvirág.

KÖZGAZDASÁG.

A T. G. E. 1900-ban.

Vettük a torontálmezei gazdasági egyesületnek 1900. évi működéséről szóló elnöki jelentést, a melyet a következőkben ismertettünk:

Minden esztendőben az egyesület téli félévi rendes közgyűlését szoktam felhasználni arra, hogy az egyesület egy évi működéséről a tisztelt közgyűlésnek jelentést tegyek. Örömmel ragadom meg a jelenben is az erre kínálkozó alkalmat s az egyesület 1900. évi működésének főbb mozzanatait az alábbiakban tárom fel a tisztelt közgyűlés előtt.

Elsőben is a vármegyei állattenyésztés érdekében kifejtett működésünkről emlékezem meg. Az igen tisztelt közgyűlés előtt ismeretes, hogy az 1898—99. években, az elnökség kérelmére, a földmivélsügyi miniszter ur ő Nagyméltósága 116 ezer korona 4/10-os kölcsönt bocsátott egyesületünknek rendelkezésére azon célból, hogy ezen kölcsönösszeget szarvasmarhák vásárlása céljából egyesületünk megyebeli kisgazdáknak kölcsönként ismét kiadhassa. A kölcsönt annak idején kiosztottuk s annak visszafizetésére immár az első részlet esedékessé vált. Hogy azonban ezen 116 ezer koronát vármegyénk kisgazdái számára minél gyümölcsözőbbé tehesük, felterjesztésileg arra kértük fel a földmivélsügyi miniszter ur ő Nagyméltóságát, engedné meg, hogy a befolyó részleteket ismét másoknak adhassuk, hogy ily módon a fentemlített tőke forgatása által minél nagyobb mérvben hasznára lehessünk kisgazdáinknak.

Tehénvásárlási kölcsönre a következők községei kisgazdái vannak előjegyezve: Jánosföld, Szécsán, Tószeg, Grabác, Bégaszentgyörgy, Sztárcsova, Párdány, Hertelendyfalva, Erneszt-háza.

Azon községekben, melyek Bonyhád vidékéről hozott tehénanyaggal vannak már ellátva, az egyesület további működése az leendő, hogy községenként tenyész-egyesületek alakuljanak. A tenyész-egyesületek alapszabályai magyar és német nyelven már megszerkesztve vannak s az elnökség az egyesületeket Halász Gyula állattenyésztési felügyelő ur szíves közreműködésével még a tél folyamán meg is fogja alakítani.

A tenyész-apaállatok közvetítése immár nagyrészt kieszett az egyesület ügyköréből, amennyiben a tenyészmenek kivételével ezeknek beszerzését a temesvári állattenyésztési felügyelőség teljesíti s az egyesület munkaköre e tekintetben egyszerűen csak oda terjedt, hogy a kérelmezők nevében megkeresést intézett az állattenyésztési felügyelőséghez.

Az elnökség közvetítése révén vásároltak méneket a következő községek:

Sándorháza	2 drbot
Bóka	1 "
Nagy-Jécsa	2 "
Szőreg	2 "
Csatád	3 "
Perjámos	2 "
Istvánföld	3 "
Kis-Jécsa	1 "
Gyér	1 "
Offszencza	1 "

Összesen 18 drbot.

A lótenyésztési alaptól ményvásárlás céljából a következő kamatmentes kölcsönök vannak kint:

Ujvár községnél	1800 kor.
Zsigmondfalva községnél	1000 "
Aurélháza	1600 "
Szerb-Párdány	800 "
Bégaszentgyörgy	1500 "
N.-Cernya	500 "
Kis-Ósz	400 "

A bikaközvetítési alaptól ugyancsak kamatmentesen a következő kölcsönök vannak kint:

Jánosföld községnél	1000 kor.
T.-Erzsébetlak	300 "
Horvátklári	130 "
N. Cernya	200 "
R. Kécsa	1400 "

Azon meggyőződéstől áthatva, hogy az okszerűen üzemeltetett baromfitenyésztés főként a kisgazdák számára határozottan a legjövendőbb termelési ágat képezi, ennélfogva a kisgazdák között a már korábban szétosztott fajbaromfi törzsek után befolyt szaporulatokat átadtuk ismét más tenyésztőknek. Sajnos azonban, hogy az ily módoni csere forgalom csekély számra szállott alá, éppen azért az elnökség a fajbaromfi terjesztésének ezen módját be is szüntette s figyelmét inkább a keresztezés előmozdítására irányította. Ezen céljának keresztülvitele végett felterjesztésileg a földmivélsügyi miniszteriumhoz fordult és pedig örömmel jelentem, hogy eredményesen, amennyiben a földmivélsügyi miniszter ur

400 drb plymouth és langshan kakast
200 " emdeni gunarat
200 " pekingi gácsért és
200 db bronz vagy francia pulykakakast bocsájtott az egyesület rendelkezésére oly feltétel alatt, hogy azok értelmes és a tenyésztésben jártas gazdák között csere ellenében osztassanak ki, a csere folytán befolyt példányok pedig a magyar gazdák budapesti vásárcsarnok ellátó szövetkezeténél értékesítenek. A nemes baromfiak kicserélése már folyamatban van s a szétosztás következtében történiik:

Nagybecskereken és F. Muzslyán szétosztatik	200 drb.
A zombolyai gazdakör tagjai között szétosztatik	130 "
A nagy tószegi gazdakör tagjai között szétosztatik	75 "
A kis komlósi gazdakör tagjai között szétosztatik	100 "
A grabáci gazdakör tagjai között szétosztatik	60 "
Kis-Jécsa községben szétosztatik	35 "
Jánosföld	53 "
Nagy-Jécsa	60 "
Istvánföld	44 "
Uj Szt. Iván	40 "
Ittvarnok	47 "
Torda	43 "
Hertelendyfalva községben	70 "
Bocsár	51 "

A baromfitenyésztés fejlesztésére vonatkozó ténykedése volt továbbá az egyesületnek, hogy vasárnaponként az egész tél folyamán vármegyénk községeiben szakelőadásokat tartatott Geiduschek Ignác nagybecskereki fajbaromfi tenyésztővel. (Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

A kézdi-vásárhelyi választás.

Budapest, dec. 29. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Kézdi-Vásárhelyről jelentik, hogy a tegnapi választás alkalmával Molnár Józsiás függetlenségi párti képviselővé választott Béli Tivadar gróf szabadelpárti jelölt ellenében.

Agyonverte az atyját.

Szeged, december 29. (A „Torontál“ telefonjelentése.) Oroszlámosról jelentik: Netkov Nyita itteni jómódú gazda-embert Xenofon nevű fia hat baltacsapással agyonverte, mert nem akart az öreg reá is, miként testvéreinek tette, nyolc hold földet ráíratni. A községben istenujját látják a dologban, amennyiben az öreg is így tett atyjával évekkkel ezelőtt. Az apagyilkos fiu önként jelentkezett az előjárásnál.

Nagy vihar Angliában.

Budapest, dec. 29. (A „Torontál“ eredeti táv.) Londonból jelentik: Már második napja óriási szélvihar dühög egy a partokon, mint a szárazföldön, a hajó közlekedés teljesen szünetel. Igen sok hajótörés történt és temérdek emberélet esett áldozatul Holyhead mellett egy nagy személyszállító hajó léket kapott és elsüllyedt. Harmincegy ember a vízbefult.

A „Capricorum“ nevű trieszti hajó törést szenvedett, kilenc matróz a hullámokban lelte halálát.

Uj kínai császár.

Budapest, dec. 29. (A „Torontál“ ered. távirata.) Shanghaiból táviratozzák: A császárné állítólag Tayenfu-ban egy Munghan nevű 17 éves fiut nevezett ki új császárnak. Innen magyarazzák az engedélyt, hogy Kváng-Szü császár visszatérhetett Pekingbe.

A felújult Dreyfus-pör.

Budapest, dec. 29. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Párisból sürgönyzik: Cuignet őrnagy hétfőn meg fog jelenni a vizsgáló bizottság előtt.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, 1900. december 29.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései:

Buza	kilós	50 kilogr. ára		kilós	50 kilogr. ára		
		kor-tól	kor-ig		kor-tól	kor-ig	
Bánsági	6	76	7.35	7.45	80	0.—	0.—
Tiszavidéki	„	76	7.30	7.45	80	7.70	7.80
Pestvidéki	„	76	7.20	7.30	80	7.55	7.65
Bácskai	„	76	7.40	7.50	80	0.—	0.—
Rozs	uj	elsőrendű	70—72	6.90	7.10		
„	„	másodrendű	—	6.75	6.90		
Árpa	„	takarmány	60—62	5.75	6.—		
„	„	égetni való	62—64	5.50	5.75		
„	„	sőrőzésre való	64—66	0.—	0.—		
Zab	„	—	39—41	5.50	5.75		
Tengeri	ó	bánsági	—	0.—	0.—		
„	„	másnemű	—	0.—	0.—		

Határidő-üzlet.

Budapest, dec. 29. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) Kielégítő kínálat mellett, gyöngye vételkedv. Üzletmenet csöndes; az árak változatlanok. Lebonyolított 31.000 mm. buzakötés. A mai határidő-üzlet jegyzései:

Buza dec. végére	7.44—7.45
„ tavaszra	7.65—7.66
Rozs dec. végére	7.25—7.26
Zab „ „	5.87—5.88
Tengeri májusra	4.90—4.91

Vonatok érkezése és indulása

Nagy-Becskerekre, illetve Nagy-Becskerekéről.

Ervényes 1900. december hó 1-től.

Érkezik:

A nagybecskereki pályaudvarra:
Zombolyáról: délelőtt 9 óra; este 7 óra 22 p.
Pancsováról: délelőtt 7 óra 53 p.; délután 6 óra 10 p.
Temesvárról: délelőtt 9 óra; este 7 óra 22 p.
Verseczről: délelőtt 9 óra; este 7 óra 22 p.
Alibunárról: este 7 óra 22 p.
Zombolyáról: (keskenyvágányu vonalon) reggel 8 óra 7 p.; este 6 óra 48 p.
Budapest—Nagy-Kikindáról: reggel 7 óra 52 p.; délután 4 óra 45 p.; éjjel 10 óra 22 p.

Indul:

A nagybecskereki pályaudvarról:
Zombolyára: reggel 3 óra 55 p.; délután 4 óra 50 p.
Pancsovára: reggel 8 óra 10 p.; délután 6 óra 30 p.
Temesvárra: reggel 3 óra 55 p.; délután 4 óra 50 p.
Verseczre: reggel 3 óra 55 p.; délután 4 óra 50 p.
Alibunárra: reggel 3 óra 55 p.
Zombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 4 óra 8 p.; délután 5 óra 16 p.
Nagy-Kikinda—Budapestre: reggel 5 óra 45 p.; délelőtt 11 óra 49 p.; este 7 óra 05 p.

Nagyobb készlet és előrehaladott idény miatt a mai naptól kezdve

összes

női- és leány-divatárúimat

és pedig:

kabát, gallér, paletot

és

köpenyegeket

mélyen leszállított áron eladom.

KOVÁCS GEDEON.

Kishirdetések.

Egy szó ára 4 fillér.

Nyulakat

vesz bármily mennyiségben a vad idény bármely szakába legmagasabb áron Kovács Lajos, vadkiviteli üzlete Kecskemét. 762

Adai

földmives-iskolát végzett és gyermekkorától a gazdaság minden ágában gyakorlatilag képzett, bacsmezei születésű, 34 éves, evang. családos ispán, nyelvismerelete magyar, román és összes szlavnyelveket beszéli, szakképzettségéhez megfelelő állást keres. Több éven át Krassó-Szőrény, jelenleg torontálmezei uradalomban, mint önálló ispán szolgál. Szíves megkeresések Szakál János (búlics), Szerb-Bóka kéretnek. 749

Jól fog aludni.

a ki az „Álmatlanság gyógyításáról” című füzetben javasolt eljárást kitarthatóan alkalmazza. Ára 2 korona. Csak Szalay Miklósná kapható, Eger, Hevesmegye. 741

Szülők figyelmébe!

Izen jutányosan alapos oktatást adok előkelő családbeli gyermekeknek **hegedűjátékban, francia és német nyelvben.** Meghívásokat kérek a „Torontál” szerkesztőségéhez címzni **Bajaton Gusztav,** okl. jegyző, tanfolyamhallgató. 449

Kéhögesnél,

rekedségnél vegyen 30 krajcárért Réthy-féle pe-metefü-cukorkát. 621

NYK EGYETEM
VEGYTANI INTÉZETE

KRISTÁLY

SZT LUKÁCSFÜRDŐI
HEGYFORRÁS

IGENTISZTA
BICARBONAT

ÁSVÁNYVIZ

KAPHATÓ
FÜSZERKERESKEDESEKBE
VENDÉGLÖKBE
ÉS MINDEN VASUTI
ÉTKEZŐ KOCSIBAN.

Több száz kiváló orvos által ajánlva.
A legízletesebb és legolcsóbb ásványviz.
Kapható minden jobb fűszerkereskedésben és vendéglőben.

651-x.24

Partoljuk a hazai ipart!

Ajánlja saját készítményű hangszereit u.m. Iskola-hegedűk 5-15frt. Kijátszott régi hegedűk 20-1000 frt. Furulyák 3-80 frt. Trombiták 4-70 frt. Harmonikák 3-80 frt. Ariszatonok 14-35 frt. Intona 6 kótalappal 12 frt, valamint mindennemű pengető-, vonó- és fuvóhangszerekben.

Nagy választék saját gyártmányú, elismert, legbiztosabb kivitelű

VARJU BÉLA
cs. és kir. műhangszer-ipar telepe, **BUDAPEST**
VIII. József-örül 20. sz.
A székes-főváros, valamint több zenekar és tüntető-testület szállítója.

CZIMBALKOMBAN,
45-100 frt. pedálos 75-300 frt. hat évi járhatóság mellett.
Eredeti olasz és német hurok.
Bármilyen hangszerek javítása. Olcsó árak. Pontos munka. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

(918-2512)

A Richter-féle
Horgony-Pain-Expeller
Liniment. Capsici comp.

egy régi kipróbált házi szer, a mely már több mint 30 év óta megbízható bedörzsölésül alkalmaztatik köszvénynek, oszónak és meghúléseknél.

intés. Silányabb utáztatok miatt bevásárláskor mindig figyelemmel legyünk a „Horgony” védjegyre és a „Richter” czéggeljelre.

80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. Főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Richter F. Ad. és társa,
csász. és kir. udvari szállítók,
Rudolstadt.

(100-284)

Hirdetmény.

Ezennel van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy a helybeli nagy-kikinda—nagybecskerekeli

pályaudvari vendéglőt,

melyet személyesen fogok vezetni, 1901. évi január hó 6-ától bérbe vettem.

A midőn a n. é. közönség b. pártfogását kérem, biztosítom, hogy legnagyobb törekvésem az lesz, miszerint a legelőzékenyebb kiszolgál-tatással, kitűnő konyhával és kiskörösi buccai borommal n. é. vendégeim teljes meglegedését kiérdemeljem.

1035-33

Kiváló tisztelettel

Bobek György,

a Lloyd és a szerb olvasókör vendéglőse.

Partoljuk a hazai ipart!

Az őszi idény alkalmával ajánlom saját készítményű

női és férfi keztyűimet
dus választékban.

Keztyűk mérték után a szükséghez képest 2-3 óra alatt is készíttetnek.

Tisztelettel (960-8.8)

ECKFELD M.

Nagybecskerek, Fő-utca,

FILKOVICS-féle ház.

Orvosi tekintélyek által kipróbált a nagyobb kórodákban kitűnő sikerrel használt külszer a

REUMA-SZESZ

biztos s kiváló gyors hatású köszvény, csusz. reuma, ischiás stb. ellen.

Hatása meglepő, a mennyiben gyakran még a legidültebb köszvény és csuszfáldalmakat is már néhányszori bedörzsölésnél teljesen megszüntette.

Fog- vagy fejfájást 5 percz alatt megszüntet.

Egy üveg ára használati utasítással 1 kor., erősebb 2 kor. 40 fillér.

Kapható csaknem az összes gyógyszerárakban.

Postán utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő:

WIDDER GYULA
gyógyszerész, S.-A.-UJHELY.

Főraktárak Budapesten: Török József gyógyszerárban, Király-utca 12 és az Egger-féle Nádor gyógyszerárban, Váci-körút 17.

Nagybecskereken:
BENKOVICS MIHÁLY gyógyszerárban.

(947-10.9)

Számlátlan elismert és közzétett levél. Bámulatos gyógyszeredények

Árlejtési hirdetmény.

A tolvádiai állami elemi iskola és tanítói lak felépítése, illetve átalakítása céloztatván, ennek foganatosítására az árlejtés Tolvádia község-házánál 1901. január hó 23 ára kitűztetik azzal, hogy a költség és építkezési tervek, valamint az árlejtési feltételek a tolvádiai községi jegyzői hivatalban megtekinthetők.

Tolvádia, 1901. december 27-én.

1081-32

Lóza János,

áll. isk. gond. elnök.

HAZAI IPAR!

WEIN KÁROLY és TÁRSAI
szövőgyár, KÉSMÁRK

elismert hírneves

SZEPESSÉGI VÁSZON
és
DAMASZT ÁRU

minden nagyobb üzletben kaphatók.

Gyáraiból ezen véd. szarmazó min. VALÓDI SZEPESSÉGI JEGGYEL VAN den darab áru ECHY ZIPSEK ellátva.

HAZAI IPAR!
(1031-10.4)

Partoljuk a magyar ipart!

Legjobb Csontlevélpapír
az
„Adria”

HAZAI GYÁRTMÁNY!

Versenyez a külföld elsőrendű készítményeivel

A párisi kiállításon az „Arany érem”-mel kitüntetve.

KÉSZÍTI:
Csász. és kir. udvari szállító

RIGLER JÓZSEF EDE
PAPIRMŰGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPESTEN.

KAPHATÓ: Mangold Lipót, Ro'sa Ignác, Schenk H. és Grosits J.-nél

(949-26.9)

Elsőrendű **tűzifa.**

Valódi porosz **SZALON-KŐSZÉN**
a Wildensteinsegen-Richterhof-féle bányákból.

Legjobb **LÉGSZESZ-KOAKS.**

Kaphatók:
KURLÄNDER IMRE
fakereskedőnél 934-50.27

a Kurländer-udvarban, Gizella-part 2766. sz. — Telefon 89. sz.
Továbbá a fatelepen, Korona-utca 585/11. — Telefon 35. sz.

A KURLÄNDER UDVARBAN néhány modern stíli üzlethelyiség kiadó.